

การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
The Activities Management of Teaching and Learning on Agriculture Teachers
Education of Uttaradit Rajabhat University

พัฒนา สมนิยาม* กมลสร ลิมสมมุติ วราภรณ์ ภูักดีพันธ์ และ วรพร สังเนตร
Pattana Somniyam* Kamonsorn Limsommut Waraporn Pupakdeepan and Voraporn Sangnate

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
Agriculture, Uttaradit Rajabhat University

*Corresponding author, E-mail: psommiyam@hotmail.com, โทร. 091-0289020

วันที่ส่งบทความ 30 กันยายน 2560 วันที่แก้ไขครั้งสุดท้าย 25 พฤศจิกายน 2560

วันที่ตอบรับบทความ 28 พฤศจิกายน 2560 วันที่เผยแพร่ออนไลน์ 1 กรกฎาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถาม (IOC = 0.52) เก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรการฝึกหัดครูเกษตรจำนวน 17 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่องพบว่า มีการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรในระดับมากที่สุด 13 เรื่อง มีการจัดการกิจกรรมในระดับมาก 8 เรื่อง และมีการจัดการกิจกรรมในระดับปานกลาง 1 เรื่อง โดยวิธีการสอนที่ใช้มากที่สุดคือ วิธีการสอนแบบการปฏิบัติจริง วิธีการสอนแบบบรรยาย และวิธีการสอนแบบอภิปราย

คำสำคัญ: การจัดการกิจกรรม การเรียนการสอน การฝึกหัดครู การศึกษาเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Abstract

This study aimed to explore the facilitation of teaching/learning activities on Agriculture teachers Education at Uttaradit Rajabhat University. A set of questionnaires (IOC = 0.52) was used for data collection administered with 17 instructors of the Agriculture Teachers Education Program but 14 instructions (82.35%) provided data based on the questionnaire. Quantitative data were analyzed by using frequency, percentage, mean, and standard deviation. Findings showed that the facilitation of teaching/learning activities on Agriculture Teachers Education was found at a high level. Based on its details, it was found that 13 topics were found at a highest level; 8 topics were found at a high level; and 1 topic was found at a moderate level. The following were teaching methods employed most: actual practice, lecture, and discussion.

Keyword: Activities Management, Learning and Teaching, Teachers Education, Agricultural Education, Uttaradit Rajabhat University.

ความเป็นมาของการวิจัย

การฝึกหัดครูเกษตรเป็นพื้นฐานและมีความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพการเกษตรทั้งระบบ นอกจากนั้น ยังมีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชนหรือสังคมเกษตรที่อยู่ในชนบท ตลอดจนยังมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับจุลภาคและมหภาคไม่มากนักน้อย อีกทั้งการฝึกหัดครูเกษตรยังมีบทบาทในการส่งเสริมประชาธิปไตยตามหลักของปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ซึ่งเป็นปรัชญาสำคัญของการศึกษาเกษตร (วรพร สังเนตร และศราวุธ อินทรเทศ, 2557, น. 96) ดังนั้น การฝึกหัดครูเกษตรจึงมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของเกษตรกร และยังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกษตรกรซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ดีกินดีมีสุข สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานได้อย่างสะดวก ซึ่งที่กล่าวมานี้ล้วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการสอนวิชาเกษตรทั้งสิ้น เพราะการฝึกหัดครูเกษตรคือ หนึ่งในปัจจัยสำคัญในกระบวนการการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวต้องใช้กระบวนการสอนและการฝึกอบรมทางการเกษตรเป็นหลัก ดังที่ นพคุณ ศิริวรรณ ได้กล่าวไว้ว่า “การศึกษาเกษตรไม่ได้เป็นปัจจัยที่จัดทำเพื่อพัฒนาการเกษตรเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ว่าการศึกษาเกษตรเป็นการศึกษาที่เข้าไปมีบทบาทกว้างขวางในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า และความมั่นคงทุกๆ ด้านของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของชุมชน และของตัวบุคคลในประเทศทุก ๆ คนอีกด้วย” (นพคุณ ศิริวรรณ, 2557, น. 22-23)

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นสถาบันการฝึกหัดครูเกษตรที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ 5 ปี ในปีการศึกษา 2557 เป็นรุ่นแรก ซึ่งถือว่าเป็นสถาบันการฝึกหัดครูเกษตรสถาบันล่าสุดที่มีการเปิดการเรียนการสอน (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, คณะครุศาสตร์, 2557) ปัจจุบันหลักสูตรนี้ได้เปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนแล้ว 3 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2557 และรุ่นที่ 2 ปีการศึกษา 2558 รวมทั้งรุ่นที่ 3 ปีการศึกษา 2559 จากการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เพิ่งเริ่มเปิดการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรนี้เอง ทำให้ยังไม่มีข้อมูลการจัดการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรของมหาวิทยาลัยว่า มีสภาพเป็นอย่างไร โดยเฉพาะข้อมูลในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญในการฝึกหัดครูเกษตรให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ก็ยังไม่เคยมีการศึกษามาก่อนเช่นกัน ดังนั้น การศึกษาวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เรื่องนี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างองค์ความรู้ด้านการฝึกหัดครูเกษตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เอง และผลการวิจัยที่ได้พบจะเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อพัฒนาหรือปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ต่อไป เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อตอบสนองผู้เรียน ชุมชน และสังคม รวมทั้งประเทศชาติ ผลก็เพื่อเตรียมเกษตรกรให้มีความพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นในยุคของประชาคมอาเซียนนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์วิจัย

เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ใช้แบบแผนการวิจัยสังคมศาสตร์เชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการดำเนินการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรในการวิจัย คือ อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรการฝึกหัดครูเกษตร ที่สังกัดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 17 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, คณะเกษตรศาสตร์, 2558)

2. เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามแสดงความคิดเห็น มีจำนวน 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครู และ 3) ข้อมูลข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตร ซึ่งได้สร้างจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตร โดยยึดวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้กำหนดไว้เป็นหลัก ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยด้วยการตรวจสอบความเป็นปรนัยและความตรงของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ด้วยการหาค่า Index of Item-objective Congruence : IOC (อรพินทร์ ชูชม, 2545, น.49-65) ปรากฏว่า ค่า IOC รวมเท่ากับ 0.52 โดยข้อคำถามที่ได้ค่า 0.50 ขึ้นไป ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนข้อคำถามที่ได้ค่าน้อยกว่า 0.50 ตัดออก นอกจากนั้นมีการเพิ่มเติมข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญเข้าไปในแบบสอบถามด้วย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยคณะผู้วิจัยเอง ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 14 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.35 ของกลุ่มประชากรทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตร ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ ส่วน 2) ข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตร ซึ่งเป็นคำถามที่วัด 5 ระดับความคิดเห็น (Rating Scales) ทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเกณฑ์คะแนนระดับการจัดกิจกรรม คำนวณโดยใช้สมการคณิตศาสตร์ความกว้างของอันตรภาคชั้น = $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$ ได้ความห่างของแต่ละช่วงชั้นคือ 0.80 ดังนี้ (ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์, 2543, น.30)

1.00 – 1.80 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยที่สุด

1.81 – 2.60 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย

2.61 – 3.40 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปานกลาง

3.41 – 4.20 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาก

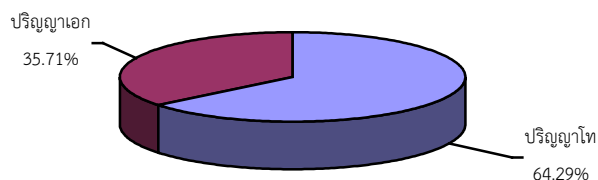
4.21 – 5.00 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้ผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้

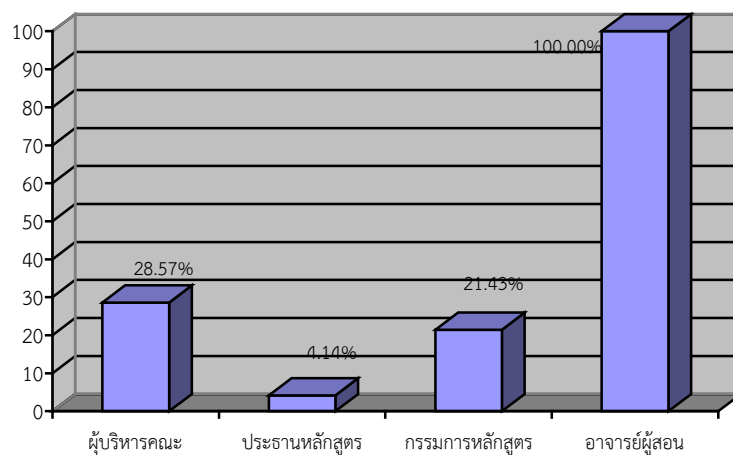
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.14) มีอายุน้อยกว่า 41 ปี (ร้อยละ 57.14) มีอายุเฉลี่ย 39.42 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 64.29) ในสาขาการเกษตรมากที่สุด (ร้อยละ 57.14) รองลงมาคือ สาขาอื่นๆ (ร้อยละ 35.71) และสาขาการศึกษาเกษตร (ร้อยละ 7.14)

รูปที่ 1 ระดับการศึกษาของอาจารย์ผู้สอนการฝึกหัดครูเกษตร

อาจารย์มีประสบการณ์การสอนการฝึกหัดครูเกษตร 1 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 71.43) มีประสบการณ์เฉลี่ย 1.28 ปี โดยมีประสบการณ์การสอนทั้งหมดน้อยกว่า 11 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 57.14) มีประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 11.07 ปี อาจารย์เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 92.86) มีตำแหน่งวิชาการเป็นอาจารย์ ซึ่งมีตำแหน่งทางการบริหารเป็นรองคณบดี (ร้อยละ 21.43) และเป็นคณบดี (ร้อยละ 7.14) อาจารย์ทุกคนเป็นอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรการฝึกหัดครูเกษตร (ร้อยละ 100.00) รองลงมาเป็นผู้บริหารคณะที่หลักสูตรการฝึกหัดครูเกษตรสังกัดอยู่ (ร้อยละ 28.57) เป็นกรรมการหลักสูตรการฝึกหัดครูเกษตร (ร้อยละ 21.43) และเป็นประธานหลักสูตรการฝึกหัดครูเกษตร (ร้อยละ 4.14)

รูปที่ 2 ภาระหน้าที่ปัจจุบันของอาจารย์ผู้สอนการฝึกหัดครูเกษตร

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตร

อาจารย์ผู้สอนการฝึกหัดครูเกษตรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่องพบว่า อาจารย์ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด 13 เรื่อง คือ 1) อาจารย์ผู้สอนมีการเขียนแผนการสอนในวิชาที่สอน 2) อาจารย์ผู้สอนเขียนแผนการ

สอนโดยคำนึงถึงสถานการณ์การเกษตรในท้องถิ่นหรือชุมชน 3) อาจารย์ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้จากเนื้อหาวิชาที่สอน 4) อาจารย์ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนก่อนการสอน 5) อาจารย์ผู้สอนมีการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 6) อาจารย์ผู้สอนมีการจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ 7) อาจารย์ผู้สอนมีการใช้แรงจูงใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ 8) อาจารย์ผู้สอนมีการนำเข้าสู่บทเรียน 9) อาจารย์ผู้สอนมีการเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน 10) อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย 11) อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย 12) อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบการปฏิบัติจริง 13) อาจารย์ผู้สอนเลือกใช้วิธีการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ในขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรอยู่ในระดับมากใน 8 เรื่อง คือ 1) อาจารย์ผู้สอนเขียนแผนการสอนโดยคำนึงถึงสถานการณ์การเกษตรระดับชาติและระดับสากล 2) อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีตั้งคำถามนำการสอน 3) อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบสาธิต 4) อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนแก้ไขปัญหา 5) อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบใช้บทบาทสมมติหรือสถานการณ์จำลอง 6) อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบโครงการหรือโครงการ 7) อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง และ 8) อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นอกจากนั้น มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง 1 เรื่อง คือ อาจารย์ผู้สอนจัดบันทึกการสอนรายวัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

กิจกรรมการเรียนการสอน	การจัดการเรียนการสอน (N = 14)		
	μ	σ	ระดับ
1. อาจารย์ผู้สอนมีการเขียนแผนการสอนในวิชาที่สอน	4.28	0.72	มากที่สุด
2. อาจารย์ผู้สอนเขียนแผนการสอนโดยคำนึงถึงสถานการณ์การเกษตรในท้องถิ่นหรือชุมชน	4.21	0.12	มากที่สุด
3. อาจารย์ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้จากเนื้อหาวิชาที่สอน	4.57	0.75	มากที่สุด
4. อาจารย์ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนก่อนการสอน	4.50	0.65	มากที่สุด
5. อาจารย์ผู้สอนมีการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.21	0.57	มากที่สุด
6. อาจารย์ผู้สอนมีการจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้	4.21	0.69	มากที่สุด
7. อาจารย์ผู้สอนมีการใช้แรงจูงใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้	4.42	0.64	มากที่สุด
8. อาจารย์ผู้สอนมีการนำเข้าสู่บทเรียน	4.57	0.51	มากที่สุด
9. อาจารย์ผู้สอนมีการเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน	4.28	0.61	มากที่สุด
10. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย	4.28	0.61	มากที่สุด
11. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย	4.21	0.80	มากที่สุด
12. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบการปฏิบัติจริง	4.21	0.57	มากที่สุด
13. อาจารย์ผู้สอนเลือกใช้วิธีการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน	4.28	0.72	มากที่สุด
14. อาจารย์ผู้สอนเขียนแผนการสอนโดยคำนึงถึงสถานการณ์การเกษตรระดับชาติและระดับสากล	3.64	0.84	มาก

กิจกรรมการเรียนการสอน	การจัดการเรียนการสอน (N = 14)		
	μ	σ	ระดับ
15. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีตั้งคำถามนำการสอน	3.92	0.61	มาก
16. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบสาธิต	3.92	0.99	มาก
17. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนแก้ไขปัญหา	3.92	0.61	มาก
18. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบใช้บทบาทสมมติหรือสถานการณ์จำลอง	3.57	1.01	มาก
19. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบโครงการหรือโครงงาน	3.92	0.73	มาก
20. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง	4.07	0.61	มาก
21. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	4.14	0.77	มาก
22. อาจารย์ผู้สอนจัดบันทึกการสอนรายวัน	3.21	1.18	ปานกลาง
รวม	4.12	0.37	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเป็นอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรการฝึกหัดครูเกษตร ซึ่งมีบางคนเป็นผู้บริหาร คณะที่หลักสูตรการฝึกหัดครูเกษตรสังกัดอยู่ (ร้อยละ 28.57) มีบางคนเป็นกรรมการหลักสูตรการฝึกหัดครูเกษตร (ร้อยละ 21.43) และมีบางคนเป็นประธานหลักสูตรการฝึกหัดครูเกษตร (ร้อยละ 4.14) ในขณะเดียวกันด้วย อาจารย์มีประสบการณ์การสอนการฝึกหัดครูเกษตรเพียง 1 - 2 ปีเท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา เกษตรศาสตร์ 5 ปีนี้เป็นหลักสูตรใหม่ เปิดรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2557 เป็นรุ่นแรก และในปัจจุบันคือ ปีการศึกษา 2559 ได้เปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนเป็นรุ่นที่ 3 (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, คณะครุศาสตร์, 2557) ถึงแม้ว่าอาจารย์จะมีประสบการณ์การสอนการฝึกหัดครูเกษตรโดยตรงน้อย แต่อาจารย์ก็มีประสบการณ์การสอนวิชาเกษตรในสาขาวิชาอื่นๆ สูง คือ มีประสบการณ์การสอน 11 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 42.86 ซึ่งมีประสบการณ์การสอนเฉลี่ยถึง 11.07 ปี จึงเป็นผลให้อาจารย์ทุกท่านสามารถทำการสอนการฝึกหัดครูเกษตรได้อย่างราบรื่นและไม่มีปัญหาใด ๆ

ในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรที่พบว่า ในภาพรวมมีการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากนั้น มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุจาร์ ชูจันทร์ (2543) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน การฝึกหัดครูเกษตรในสถาบันราชภัฏ พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรด้านการสอนและ กิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในเรื่องการบอกถึงจุดประสงค์การสอนที่ชัดเจน และการส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษร เมืองทิพย์ (2540, น.37-71) ที่ได้ศึกษาสภาพ การจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรในสถาบันราชภัฏ พบว่า สภาพการเตรียมการสอนและ การสอน มีการปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องการนำเข้าสู่บทเรียนก่อนทำการสอน การสรุปเนื้อหาเมื่อสอนจบแต่ละบทเรียน หรือแต่ละหัวข้อ สอนตามวัตถุประสงค์ของบันทึกการสอน ทำแผนการสอนรายวิชา และวิเคราะห์จุดประสงค์ ส่วนสภาพ วิธีการสอนและกิจกรรม มีการปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องวิธีการสอนแบบบรรยาย การตอบคำถาม การให้ผู้เรียน ปฏิบัติงาน การค้นคว้า และการสาธิต

สำหรับในเรื่องวิธีการสอนที่อาจารย์ผู้สอนใช้ในการสอนมากที่สุดคือ วิธีการสอนแบบการปฏิบัติจริง วิธีการสอนแบบอภิปราย วิธีการสอนแบบบรรยาย ซึ่งสอดคล้องตามปรัชญาและหลักการศึกษาเกษตรที่กำหนดให้วิธีการสอนแบบ

การปฏิบัติจริง หรือ Learning by doing เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมมากที่สุดสำหรับการศึกษาคณิตศาสตร์ (วรพร สังเนตร และศราวุธ อินทรเทศ, 2557, น.97) ในขณะที่วิธีการสอนอื่น ๆ ได้แก่ วิธีตั้งคำถามนำการสอน วิธีการสอนแบบสาธิต วิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนแก้ไขปัญหา วิธีการสอนแบบใช้บทบาทสมมติหรือสถานการณ์จำลอง วิธีการสอนแบบโครงงานหรือโครงการ วิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง และวิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อาจารย์ก็มีการใช้ในการสอนอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนการฝึกหัดครูเกษตรในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลการวิจัยที่พบว่า อาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับการเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน และยังคงคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนอีกด้วย ประกอบกับประสบการณ์การสอนที่มีสูง (11.07 ปี) จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนสามารถเลือกวิธีการสอนได้เหมาะสมและตรงตามเนื้อหาวิชาที่สอน ทั้งนี้ก็เพื่อให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการวิจัยทำให้พบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรให้เหมาะสมต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนการฝึกหัดครูเกษตร มีการจัดบันทึกการสอนรายวันหลังจากการสอนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอมากยิ่งขึ้น เพราะจะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนทราบจุดเด่น-จุดด้อย และสามารถวิเคราะห์/สังเคราะห์การสอนของตนได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหรือพัฒนาการสอนของตนเองให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา เพราะจะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนทราบถึงเปลี่ยนแปลงในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาวิจัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกสาขาวิชา เพราะจะทำให้ทราบว่ากิจกรรมการเรียนการสอนมีสภาพเป็นอย่างไรและอยู่ในระดับใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหรือวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- เกษร เมืองทิพย์. (2540). *สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร สถาบันราชภัฏ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์. (2543). *สถิติพื้นฐานพร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Minitab SPSS และ SAS*.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นพคุณ ศิริวรรณ. (2557). *ปฏิกิริยาการศึกษาเกษตรไทย : สารสำคัญที่ต้องทบทวน*. กรุงเทพฯ : มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- นพคุณ ศิริวรรณ, และคณะ. (2543). *สภาพการจัดการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรในสถานศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, คณะเกษตรศาสตร์. (2558). *บุคลากรคณะเกษตรศาสตร์*. สืบค้น 25 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://kaset.uru.ac.th/2015/person.html>

- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, คณะครุศาสตร์. (2557). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://edu.ur.ac.th/index2.html>
- วรพร สังเนตร, และศราวุธ อินทรเทศ. (2557). วิวัฒนาการของจิตวิทยาสู่ระบบการเรียนการสอนทางการศึกษาเกษตร. *วารสารเกษตรพระวรุณ*. 11 (2), 91-98.
- สุจารี ชูจันทร์. (2543). *สภาพการจัดการเรียนการสอนการฝึกหัดครูเกษตรในสถาบันราชภัฏ* (รายงานผลการวิจัย). เลย : สถาบันราชภัฏเลย.
- อรพินท์ ชูชม. (2545). *เอกสารคำสอนวิชา วป 502 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Translated Thai References

- Choochan, S. (2000). *Condition of Agriculture Teachers Training Facilitation in Rajabhat Institutes* (Research report). Loei : Rajabhat Institute. [in Thai]
- Choochom, O. (2002). *The Teaching Material on the Construction and Development of Behavioral Science Tools*. Bangkok: Behavioral Science Institute Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Muangthip, K. (1997). *Condition of Agriculture Teachers Training Facilitation of Agriculture Instructors at Rajabhat Universities* (Master's thesis). Bangkok : King Mongkut's Institute of Technology Lardkrabang. [in Thai]
- Roengprapan, C. (2000). *Basic Statistics Together with Specimens of Analyses by Using Minitab SPSS and SAS*. Khonkaen: KhonKaen University. [in Thai]
- Sangnate, V. & Intorrathed, S. (2014). The Evolution of Psychology to Teaching and Learning System of Agricultural Education. *Prawarun Agricultural Journal*, 11(2), 91-98. [in Thai]
- Siriwan, N. (2014). *Thai Education in Agriculture: Important Content Which Must be Reviewed*. Bangkok: Mean Service Supply. [in Thai]
- Siriwan, N. & et.al., (2000). *Condition of Agriculture Teachers Training Facilitation in Higher Education Institutes Under the Supervision of Ministry of University Affairs*. (Research report). Bangkok : King Mongkut's Institute of Technology Lardkrabang. [in Thai]
- Uttaradit Rajabhat University, Faculty of Agriculture. (2015). *Faculty of Agriculture Staff*. Retrieved November 25, 2015, from <http://kaset.ur.ac.th/2015/person.html> [in Thai]
- Uttaradit Rajabhat University, Faculty of Education. (2014). *History*. Retrieved November 15, 2014, from <http://edu.ur.ac.th/index2.html> [in Thai]